

Отримано: 14 березня 2025 року

Прорецензовано: 24 березня 2025 року

Прийнято до друку: 2 квітня 2025 року

email: zorjana.kunch@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8924-7274>

Researcher ID: Q-8763-2017

DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-26\(94\)-130-134](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-26(94)-130-134)Куньч З. Й. Детермінована лексика як важлива риса інтелектуалізації авторського стилю Уласа Самчука. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 26(94). С. 130–134.

УДК: 81'37:81'373.612.2Самчук

Куньч Зоряна Йосипівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
директор інституту гуманітарних і соціальних наук,
Національний університет «Львівська політехніка»

ДЕТЕРМІНОВАНА ЛЕКСИКА ЯК ВАЖЛИВА РИСА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ УЛАСА САМЧУКА

Статтю присвячено аналізу детермінованої лексики як важливої ознаки інтелектуалізації авторського стилю Уласа Самчука. Добір фактологічного матеріалу здійснено в Загальному регіонально анотованому корпусі української мови GRAC, де створено підкорпус «Самчук Улас», з якого вибрано 573 цитати з термінами «атом», «електрон», «енергія», «ембріон», «інфекція», «космос», «пульс», «ритм», «стратосфера» та ін. Константовано, що письменник частотно долучає до тексту своїх художніх творів наукові терміни, які відображають особливості технічного прогресу. Найчастотнішими в нашій вибірці є терміни «атом», «енергія», «пульс», «стратосфера».

Проведено семантико-стилістичний аналіз вибраних цитат, що дало змогу покласифікувати матеріали дослідження відповідно до рівнів детермінування (функційний, лексико-семантичний і семантико-стилістичний). Функційні детермінації позначають актуальні для того часу наукові поняття, сприяючи інтелектуалізації мовлення, виконують певні художні завдання, спричиняють покладений на них за авторським задумом стилістичний ефект. Детермінації лексико-семантичного рівня демонструють проникнення терміна в нове тематичне поле, внаслідок чого детермінована лексема поширює свою семантику. Матеріали дослідження свідчать, що розуміння термінового значення в контекстах лексико-семантичного детермінування увиразнює зміст повідомлення, дає змогу читачеві точніше збагнути глибоку думку автора. Семантико-стилістичні детермінації, взяті в художніх текстах Уласа Самчука, суттєво трансформують своє лексичне значення, виступають у незвичних словосполучках, набувають нових стилістичних відтінків і створюють особливу образність вислову.

Авторський стиль Уласа Самчука характеризують деякі специфічні ознаки, як-от: нагромадження в одній фразі термінів різних терміносистем у складі художніх засобів, повторення в різних контекстах тих самих словосполук: «епоха атому», «доба атому», «пульс життя», «виробити імунітет» та інших. Виявлені в аналізованому матеріалі детермінації органічно входять у художній контекст, відтворюють інтелектуальний рівень епохи і стають важливим компонентом авторського стилю Уласа Самчука.

Ключові слова: термін, детермінування, інтелектуалізація, лексика, семантика, порівняння, метафора.

Zoriana Kunch,
CSc in Philology, Associate Professor,
Director of the Institute of Humanities and Social Sciences,
Lviv Polytechnic National University

DETERMINED LEXIS AS A KEY FEATURE OF THE INTELLECTUALIZATION OF ULAS SAMCHUK'S AUTHORIAL STYLE

This article is dedicated to analyzing determined lexis as a significant feature of the intellectualization of Ulas Samchuk's authorial style. Factual material was selected using the General Regionally Annotated Corpus of the Ukrainian Language (GRAC), where a subcorpus "Samchuk Ulas" was created. From this subcorpus, 573 citations were extracted, containing terms such as atom, electron, energy, embryo, infection, cosmos, pulse, rhythm, and stratosphere. The study confirms that the writer frequently incorporates scientific terms into his literary texts, reflecting the characteristics of technological progress. The most frequently occurring terms in the analyzed sample are atom, energy, pulse, and stratosphere.

A semantic-stylistic analysis of the selected citations was conducted, allowing for the classification of research material according to different levels of determination: functional, lexico-semantic, and semantic-stylistic. Functional determinations denote scientific concepts relevant to the period, contributing to the intellectualization of the language, fulfilling certain artistic functions, and producing a stylistic effect intended by the author. Lexico-semantic determinations illustrate the penetration of terms into a new thematic field, leading to an expansion of the determined lexeme's semantics. The research materials indicate that understanding the terminological meaning in the context of lexico-semantic determination enhances the clarity of the message and enables readers to grasp the depth of the author's ideas more precisely. As employed in Ulas Samchuk's literary texts, semantic-stylistic determinations undergo significant lexical transformations, appear in unusual word combinations, acquire new stylistic nuances, and create distinctive imagery.

Ulas Samchuk's authorial style is characterized by specific features, such as the accumulation of terms from different terminological systems within a single phrase as artistic devices and the repetition of the same word combinations in various contexts, such as the atomic era, the age of the atom, the pulse of life, to develop immunity, among others. The determinations identified in the analyzed material seamlessly integrate into the literary context, reflecting the intellectual level of the era and becoming an essential component of Ulas Samchuk's authorial style.

Keywords: term, determination, intellectualization, lexis, semantics, comparison, metaphor.

Однією з характерних рис сучасного моворозвитку небезпідставно вважають інтелектуалізацію літературної мови, що зумовлено високим рівнем освіченості сучасного соціуму, значним технологічним прогресом, а також глобалізаційними процесами. Концепти теорії інтелектуалізації літературної мови аналізує Лариса Шевченко, наголошуючи на тенденції «до

піднесення мовної компетенції нації» (Шевченко, 2003: 12–13). Інтелектуалізація літературної мови відображається, серед іншого, у значному зростанні частотності вживання наукових термінів, застосування яких є однією з характерних ознак наукового стилю літературної мови. Проте сьогодні спостерігаємо активне запровадження термінів лексики до інших функційних стилів літературної мови, зокрема й до художнього, що дає підстави говорити про активізацію процесу детермінування та про «лексичну інтеграцію функційних стилів» (Kharchuk, Kunch, Hnatyuk, 2023: 362).

Вивченню детермінування в процесах інтелектуалізації сучасної української мови присвячували свої наукові розвідки Н. Клименко (Клименко, 2009), Г. Наконечна (Наконечна, 2018), З. Куньч (Куньч, 2024). У науковому доробку сучасних філологів виявляємо дослідження стилістичних можливостей термінної лексики у творах сучасних українських письменників: Ліни Костенко (Яценко, 2000: 30–32; Фаріон, Куньч, Василюшин, Микитюк, Ментинська, 2020: 60–110; Пігур, 2020: 59–61; Куньч, 2024: 206–219), Івана Драча (Тиха, 2004: 493–498), Юрія Щербака (Панасюк, 2018: 66–69), Романа Іваничука (Городиловська, 2016: 115–119; Дубинець, 2015: 169–172), Оксани Забужко (Kharchuk, Kunch, Hnatyuk, 2023: 359–372) тощо. Творчість Уласа Самчука під цим кутом зору не була предметом аналізу.

Метою цієї наукової розвідки є дослідити важливий засіб інтелектуалізації авторського стилю Уласа Самчука – використання детермінованих лексем. Задля досягнення цієї мети буде реалізовано такі **завдання**: 1) за допомогою корпусних технологій вибрати цитати з творів У. Самчука, в яких вжито детерміновані лексеми; 2) покласифікувати вибрані цитати відповідно до рівня детермінування; 3) виявити семантико-стилістичні видозміни, спричинені використанням термінів у художньому творі; 4) проаналізувати можливості інтелектуалізації мови завдяки вживанню детермінованих лексем.

Пошук фактологічного матеріалу для дослідження здійснюємо в Загальному регіонально анотованому корпусі української мови (GRAC). У GRAC v.18 ми створили підкорпус «Самчук Улас», до якого ввійшли такі твори: «На білому коні», «Темнота», «Живі струни», «На коні вороному», «На твердій землі», «Втеча від себе» та інші. З підкорпусу вибрано 573 цитати з термінами іншомовного походження *атом*, *електрон*, *енергія*, *ембріон*, *інфекція*, *космос*, *пульс*, *ритм*, *стратосфера* та ін. Проведено семантико-стилістичний аналіз вибраних цитат, що дає змогу покласифікувати матеріали дослідження з урахуванням рівнів детермінування (функційний, лексико-семантичний і семантико-стилістичний). Методика дослідження передбачає також застосування статистичного аналізу, який дає змогу простежити залежність семантико-стилістичних процесів від позамовних чинників та застосувати кількісні параметри для характеристики особливостей авторського стилю письменника.

Вибрані матеріали дають змогу виявити різну частотність використання окремих детермінованих лексем. Деякі взяті до аналізу терміни виявлено лише в кількох цитатах, а інші повторюються в різних творах у кількох десятках цитат з різним семантико-стилістичним наповненням. Яскравою ілюстрацією семантико-стилістичних видозмін, до яких може вдаватися автор у використанні окремих детермінованих лексем, може бути термін *атом*, який у нашій вибірці виявлено 43 рази. Термін, вживання якого набуло особливої актуальності в період середини – другої третини ХХ ст. у зв'язку з відкриттями в галузі фізики, набув поширення поза межами наукового стилю літературної мови. Улас Самчук у своїй художній творчості використовує лексему *атом* майже в половині випадків у її терміновому значенні: «1. Найдрібніша частинка хімічного елемента, що складається з ядра й електронів» (Словник.UA). Отож у таких контекстах йдеться про **функційне детермінування** (Куньч, Наконечна, Микитюк, Булик-Верхола, Теглівець, 2018: 18), яке вносить у художній дискурс певний інтелектуальний струмінь. Частотність цього типу детермінацій демонструє, на наш погляд, бажання автора максимально якісно відтворити мовну реальність, комунікативні особливості тогочасного освіченого суспільства, яке охоче підхопило з наукової сфери актуальний термін і оперує ним у своєму повсякденні, а також, безумовно, вказує на особливості творчої манери письменника. Приміром, Улас Самчук використовує функційну детермінацію *атом* у таких цитатах:

А) «У всесвіті, кажуть, немає відірваних явищ. У цьому кожному комі виконує свою світову роль. *Атоми взаємодіють*» («Чого не гоїть вогонь», 1958)¹ – навівши відому наукову істину, автор образно поширює її на всі матеріальні й нематеріальні явища, які можливі у всесвіті, а розуміння термінного значення лексеми увиразнює зміст повідомлення й створює яскравий стилістичний ефект;

Б) «Я цікавий, як могли звичайні *механічні атоми* зкластися у таке вишукане, живе зорове враження» («На твердій землі», 1966) – автор начебто вдається до тлумачення будови матерії, але лише для того, щоб акцентувати на незвичайності, вишуканості зорових вражень; виникає виразний контраст, який надає вислову певної експресії;

В) «Люди, що роблять сучасне. Будинки, дороги, *комп'ютери*, *джети*, *телевізори*. Влізять до *атому*. Летять поза землею» («На твердій землі», 1966) – вживши низку наукових термінів, які активно почали вриватися в тодішній комунікативний простір, автор яскраво відтворює нові мовні реалії; осучаснює, інтелектуалізує мовлення, а поєднання терміна *атом* з дієсловом *влізять*, яке має відтінок розмовності і в науковому стилі не може сполучатися з цим терміном, наповнює контекст іронічно-гумористичним звучанням.

Можемо констатувати, що функційні детермінації в художньому контексті не сприймаються як щось чужорідне і «не дають приводу для перетворення художнього твору з його специфікою у твір науковий» (Куньч, Фаріон, Микитюк, Городиловська, Харчук, 2019: 149), а відображають інтелектуальний рівень епохи й сприяють досягненню конкретних художніх завдань. Відтак навіть функційні детермінації можуть спричинювати покладений на них авторським задумом стилістичний ефект. Розгляньмо на прикладі такої цитати: «Тисячоліття, мов дикі гуси ключами, відлітають в невідоме, а людина, мов би на місці, дарма що *сягає до глибини атома*. Вона не може відкрити саму себе ...» («Втеча від себе», 1982). Помічаємо, що автор через зіставлення досягнень людства в науковій сфері (*сягає до глибини атома*) з можливостями людини в самопізнанні (*не може відкрити саму себе*) досягає контрастного ефекту, що, безумовно, викличе емоційну реакцію читача.

Часто функційні детермінації Улас Самчук використовує у функції порівняння, що дає йому можливість акцентувати «на якійсь особливості предмета чи явища через зіставлення з іншим предметом чи явищем, де ця особливість виступає дуже яскраво» (Куньч, 2023: 200). Приміром, у цитаті «Життя в усій своїй родині, життя близьких, життя країни, з якою походити, життя взагалі скупчилось в цій одній точці, *ніби електрони в ядрі атома*, і в них відчувалася страшна дія сили» («Темнота», 1955). Автор порівнює родинні стосунки і загалом життя з рухом електронів у ядрі атома, маючи на меті,

¹ Тут і далі в дужках вказуємо назву твору та рік публікації.

очевидно, проілюструвати надзвичайну просторову обмеженість, позаяк ці елементарні частинки настільки малі, що їх неможливо побачити, проте вони перебувають у постійному русі, взаємодії.

Загалом можна констатувати, що використання в ролі компаратора детермінованих лексем передбачає досконале розуміння їхнього термінового значення, це насамперед важливо для осмислення глибокого авторського задуму, позаяк саме на ньому базується досконале сприйняття суті порівнюваного об'єкта (Куньч, 2024: 143).

Друга група цитат у вибраному матеріалі ілюструє **детермінування лексико-семантичного рівня**, за якого термін виходить за межі своєї терміносистеми і проникає в інше тематичне поле, найчастіше в суспільно-політичний контекст. Внаслідок цього детермінована лексема поширює свою семантику, і цей процес зафіксовано в загальномовних словниках. У цитатах з детермінованою лексемою *атом*, приміром, це випадки вживання цієї лексеми в другому, переносному значенні, зафіксованому в тлумачному словникові: «2. *перен.* Найменша частинка чого-небудь» (Словник.УА): «На ліжку з тобою інше живе тіло, яке не лишень смердить давно не мітим брудом та є врожайним розсадником вошви, але також блискучим знаряддям «сипки», що Іван відчуває також *кожним атомом свого немитого тіла*» («Втеча від себе», 1982). Внаслідок використання терміна *атом* у контексті будови людського *немитого тіла*, актуалізується сема 'найменша частинка', а підсилена займенником *кожний* детермінована лексема *атом* набуває семантики 'надзвичайної чутливості завдяки численності відчуттів' і створює особливий стилістичний ефект.

Чимало прикладів у вибраному матеріалі ілюструють детермінування лексико-семантичного рівня лексеми *пульс* – «2. *чого, який, перен.* Ритм, темп чого-небудь (перев. стосовно життя, епохи і т. ін.)» (Словник.УА): «Ось вам моя критика: Ваші слова насичені чимось живим. У них б'є *пульс!*» («Юність Василя Шеремети», 1946); «Його *пульс* і ритм синхронно діє з *пульсом* і *ритмом* *всього космосу*, так що якщо іноді тратиться відчуття земного і видається разом, ніби це все висить у просторі і зі сланеною швидкістю кружляє довкола якогось центрального фокуса» («На твердій землі», 1966). На семантику лексеми *пульс* у наведених прикладах нашаровується також усвідомлення того, що відчуття пульсу засвідчує життєздатність живого організму («Ваші слова насичені чимось живим. У них б'є *пульс!*»; «це все <...> кружляє довкола якогось центрального фокуса»). Отож звернімо увагу, що розуміння термінового значення слова в контекстах лексико-семантичного детермінування увиразнює зміст повідомлення, дає змогу читачеві точніше збагнути глибоку думку автора.

На **семантико-стилістичному рівні детермінування** термін зазнає певних семантичних видозмін і стає складником художнього засобу (тропа, стилістичної фігури) (Куньч, 2024: 211). Зазвичай лексикографічні праці цих трансформацій не фіксують, їх найчастіше можна зараховувати до особливостей авторської манери письменника, саме тому детерміновані лексеми цього типу становлять найбільший інтерес і «вимагають особливо уважного ставлення до себе» (Карпова, 1967: 49).

Семантико-стилістичні детермінації суттєво трансформують своє лексичне значення, виступають у незвичних словосполучках й створюють особливу образність вислову. Приміром, у таких цитатах:

А) «Чи ви помітили, що змішавши любов і ненависть, ви можете створити *новий атом доброчинності*» («На твердій землі», 1966) – у цьому контексті лексема *атом* входить до складу метафори *атом доброчинності*; сучасна освічена людина розуміє, що атом як елементарна частинка речовини складається з позитивно заряджених протонів і негативно заряджених електронів, і саме на цьому базується художній образ, який створив Улас Самчук: хоча вони й нематеріальні, поняття-антагоністи *любов* і *ненависть* витворюють *новий атом доброчинності*;

Б) «Душа його *розкладалася на атоми*» («Кулак», 1935) – читач, безумовно, розуміє, що душа – це нематеріальна, духовна частина людської істоти, тому «матеріалізація» її (*розкладалася на атоми*) символізує той біль і страждання, які людина відчуває фізично;

В) «Бачимо вірно, що діло організації емігрантської літератури в *стратосфері таборів*, явище позитивне, формує, розумне і його ініціаторам – честь і слава» («Плянета ДіПі: нотатки й листи», 1948) – метафора у *стратосфері таборів* завдяки детермінованій лексемі *стратосфера*, термінове значення якої «Шар атмосфери, розміщений на висоті від 8–16 до 45–55 км над рівнем моря. Земна атмосфера складається з трьох головних шарів – тропосфери, стратосфери та іоносфери» (Словник.УА), дає змогу усвідомити специфічність середовища, в якому формується емігрантська література, адже як і атмосфера, яка складається з різних шарів, середовище перебування відіграє важливу роль у житті письменника;

Г) «Це належить до заповідей нашого завдання. З цього складається наш центр життя. *Електрони й протони нашого атома*. Ми знали це і в нас не раз душа боліла» («На коні вороному», 1974) – надзвичайно глибока метафора, яку Улас Самчук витворив у наведеній цитаті, потребує певних інтелектуальних зусиль для досконалого її сприйняття: *нанаший* (батьківський) *атом*, який становить єдність позитивного й негативного (*протони й нейтрони*, з яких складається ця найдрібніша частинка речовини), становить основу, центр життя народу, нації; а поєднання діалектизму (*нанаший*) і наукового терміна (*атом*), неможливе в умовах наукового стилю мови, стає досконалим епітетом, який вносить у контекст яскраву експресію.

Д) «Вона [культурна істота – З. К.] вмирала. Але вмирала не лишень вона, *вмирала її орбіта, сузір'я, квіти, річі, повітря, атоми*. Вмирала її золото, сліпуча середина, її соняшні *спектри*, її сні та візії. Вона була тяжко хвора хворобою *епохи*, довголіттям, наверхненням давності, посиленням розширенням *мозкових функцій*, згорянням *пульсу й крові...*» («На твердій землі», 1966) – сполучення дієслова *вмирати* з детермінованими лексемами (*орбіта, сузір'я, атом, спектр*) та із загально-вживаними словами (*квіти, річі, повітря, сні*), які зазвичай із цим дієсловом не поєднуються, метафорично підсилюють семи 'перестати існувати', 'безслідно зникати', а лексичний повтор, який актуалізує лексему *вмирати*, чинить виразний експресивний вплив на читача.

У наведеній вище цитаті спостерігаємо також таку важливу рису авторського стилю Уласа Самчука, як нагромадження термінів різних терміносистем в одній фразі, що супроводжується долученням їх до складу різних художніх засобів, що надає вислову особливого образного звучання та сприяє досягненню емотивного впливу на читачів. Наведемо ще кілька прикладів:

А) «Нація Гете, Бетховена, *нація*, що знайшла *стежку до атома*, що розв'язує *проблему шляхів між планетами*, що після стародавніх греків, можливо, найсильніша в *ділянці трансцендентного мислення*, – дійшла до цього ось істинно *апокаліптичного кінця*» («Чого не гоїть вогонь», 1958) – у цій цитаті виявляємо фізичні (*атом*), астрономічні (*планета*),

філософські (*трансцендентне мислення*), богословські (*апокаліптичний*) терміни, що не лише засвідчує високий інтелектуальний рівень автора, але й демонструє вдале вплетання детермінованих лексем у художній контекст.

Б) «У пересиченій брудними ідеологіями атмосфері відкривалися поволі двері епохи атома, закритої єли найменших частинок природи, яка гармонійно синхронізувалася з виступом на сцені будучи найбільших інфузорних людських мас, які заповнювали концентраційні табори, катинські ями, тисячі дивізій армій в ім'я безконечного щастя майбутнього і, безконечного нещастя сучасного» («На білому коні», 1965) – до складу художніх засобів, якими насичено цей уривок, увійшли фізичні, біологічні, політичні, театральні терміни, які посилюють інтелектуальність художньої мови, завдяки виразним семантичним трансформаціям вони актуалізують за задумом автора певні семи і чинять значний експресивний вплив на читача.

Часте використання детермінацій в художньому дискурсі може спричинювати появу типових словосполук, притаманних і для стилю певного автора, і для мововжитку загалом. Приміром, авторський стиль Уласа Самчука характеризують такі часто повторювані словосполучення з детермінованими лексемами: *епоха атому* («Кінчалася епоха пороку і надходила епоха атому» («Живі струни», 1976); «Гряде епоха атому» («П'ять по дванадцять», 1954)); *доба атому* («Це доба атому, Фау-3, Об'єднаних Націй, глобальних воєн, надглобальних проєктів» («Планета ДіПі: нотатки й листи», 1948); «Але Лесич вартий уваги. Поет думки, часто трагічної, як ось в «Напередодні», насиченої знаками апокаліпсису *доби атому*» («Планета ДіПі: нотатки й листи», 1948)); *пульс життя* («Може це справді окам'янілі спльовані п'яного матроса, які посувають у невідкриту будучу свідчення того, «що гордо збільшує чоло», що розвіває «соняшно-пурпуровими», що в згарі кривого неба мацає жорстоке своє перо і на скронях, б'ючих *пульсом живого життя*, скронях нашої планети, виписує правду «гордо піднятим чолом»» («Кулак», 1935); «Шруби, крани, шестерні, молоти. – Візьмемо, – каже, – буря революції СРСР, вложимо *пульс життя* Америки і зробимо над дорученою роботою, як хронометр!» («Темнота», 1955)); *виробити імунітет* («Ваш дядько виробив собі там [у спілці письменників – З. К.] особливий *імунітет*» («Втеча від себе», 1982); «Як я вже описала зрозуміла, *виробив* не лише *імунітет*, а й особливу спритність поведінки ... Гостре відчуття у коливанні він ліній партії, вождів, а головне – головного, від якого залежало шкірне дихання» («Втеча від себе», 1982)) та інші.

Висновки. Підбиваючи підсумки аналізу досягнення інтелектуалізації авторського стилю Уласа Самчука завдяки використанню детермінованих лексем, наголосимо, що письменник частотно долучає до тексту своїх художніх творів наукові терміни, які можна вважати прикметою епохи, позаяк вони відображають особливості технічного прогресу. Деякі взяті до аналізу терміни виявлено поодинокі, а інші повторюються в різних творах у кількох десятках цитат з різним семантико-стилістичним наповненням. У нашій вибірці найчастотнішими є терміни *атом*, *енергія*, *пульс*, *стратосфера*.

Досліджуваний матеріал дає змогу виявити детерміновані лексеми трьох рівнів: функційні, лексико-семантичні й семантико-стилістичні. Функційні детермінації відображають актуальні для того часу наукові поняття, сприяючи інтелектуалізації мовлення, виконують певні художні завдання й спричинюють емотивний вплив на читача. Відтак вони мають здатність чинити покладений на них авторським задумом стилістичний ефект.

Детермінації лексико-семантичного рівня демонструють проникнення терміна в нове тематичне поле, найчастіше в суспільно-політичний контекст. Внаслідок цього детермінована лексема поширює свою семантику, що відображено в загальномовних словниках. Проте матеріали дослідження свідчать, що розуміння термінового значення слова в контекстах лексико-семантичного детермінування увиразнює зміст повідомлення, дає змогу читачеві точніше збагнути глибоку думку автора.

Семантико-стилістичні детермінації, вжиті в художніх текстах Уласа Самчука, суттєво трансформують своє лексичне значення, виступають поза межами наукового стилю літературної мови в словосполученнях зі стилістично маркованими лексемами (діалектизмами, розмовними словами), набувають нових стилістичних відтінків й створюють особливу образність вислову.

Констатуємо, що в контексті нашого дослідження авторський стиль Уласа Самчука характеризують такі специфічні ознаки, як нагромадження в одній фразі термінів різних термінологічних систем, що супроводжується долученням їх до складу різних художніх засобів, використання часто повторюваних, «улюблених» словосполук: *епоха атому*, *доба атому*, *пульс життя*, *виробити імунітет* та інших.

Виявлені в аналізованому матеріалі детермінації органічно входять у художній контекст, відтворюють інтелектуальний рівень епохи і стають важливим компонентом індивідуального авторського стилю Уласа Самчука.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в детальному опрацюванні художніх засобів у творах Уласа Самчука, аналізі семантико-стилістичних детермінацій у їхньому складі, а також у вивченні під цим кутом зору творів сучасних українських письменників.

Література:

1. Генеральний регіонально анотований корпус української мови. GRAC. URL: <https://www.uacorporus.org/Kyiv/ua>.
2. Городиловська Г. Медичні терміни як складова ідіостилу Романа Іванчука. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології», 2016. № 842. С. 115–119.
3. Дубинець О. Військова лексика в романі Р. Іванчука «Мальви». *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*, 2015. № 73. С. 169–172.
4. Карпова В. Термін і художнє слово. Київ: Наукова думка, 1967. 132 с.
5. Клименко Н. Ф. Термінування і детермінування в процесах інтелектуалізації сучасної української мови. *Studia Linguistica*, 2009. Вип. 3. С. 100–107.
6. Куньч З. Й. Детермінування як джерело семантичних модифікацій. *Wroclawska ukrainistyka. Lingua. litterae. Sermo II*. Siedlce: IKR[i]BL, 2024. С. 133–148.
7. Куньч З. Й. Детермінування як чинник інтелектуалізації українського мовного простору. *Український смисл: збірник наукових праць* / І. С. Попова (гол. ред), 2024. Вип. 1. С. 86–94. DOI: <https://doi.org/10.15421/462409>.
8. Куньч З. Й. Стилістична роль детермінованої лексики в публіцистичному стилі (на матеріалі статті Ліни Костенко «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала»). *Alfred Nobel University Journal of Philology*, 2024. No 1 (27). С. 206–219. DOI: <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2024-1-27-14>.
9. Куньч З. Й. Стилістична роль детермінологізмів у складі порівнянь (на матеріалі повісті Богдана Лепкого «Мотря»). *Alfred Nobel University Journal of Philology*, 2023. № 1 (25). С. 191–204. DOI: <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2023-1-25-14>.

10. Наконечна Г. В. Термінологізація і детермінологізація: ступінь опрацювання й вектори розвитку. *Теорія терміна : конкретизація лексико-семантичних парадигм : монографія* / З. Й. Куньч та ін. Львів: Галицька видавнича спілка, 2018. С. 11–37.
11. Панасюк К. Військова термінологія в романі Юрія Щербака «Зброя судного дня». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*, 2018. № 890. С. 66–69.
12. Пігур М. В. Детермінологізація лексики в художньому тексті (на матеріалі творів Ліни Костенко). *Science and Education a New Dimension. Philology*, 2020. No VIII(65), Issue 217. С. 59–61.
13. Словник.UA. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php>.
14. Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних парадигм : монографія / З. Й. Куньч, Г. В. Наконечна, О. Р. Микитюк, С. З. Булик-Верхола, Ю. В. Теглівець. Львів: Галицька видавнича спілка, 2018. 180 с.
15. Термінологічна актуалізація української мовної дійсності : монографія / І. Д. Фаріон, З. Й. Куньч, І. П. Васишин, О. Р. Микитюк, І. Б. Ментинська. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2020. 232 с.
16. Тиха Л. Термінологічна лексика як компонент метафоричних конструкцій (на матеріалі поезій Івана Драча). *Вісник Львівського університету*, 2004. Вип. 34. Ч. І. С. 493–498.
17. Українська реальність крізь призму терміна : монографія / З. Й. Куньч, І. Д. Фаріон, О. Р. Микитюк, Г. П. Городиловська, Л. В. Харчук. Львів : Львівська політехніка, 2019. 232 с.
18. Шевченко Л. І. Концепти теорії інтелектуалізації літературної мови в контексті розвитку стилю масової інформації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2003. Вип. 7. С. 3–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apyl_2003_7_3.
19. Яценко Н. Військова лексика в історичних романах Ліни Костенко. *Дивослово*. 2000. № 3 (517). С. 30–32.
20. Kharchuk L., Kunch Z., Hnatyuk M. Research of Medical Terms-substantives in O. Zabuzhko's Artistic Works on the Basis of the Text Corpus. *CEUR Workshop Proceedings*, 2023. Vol. 3396. P. 359–372.

References:

1. Dubynets', O. (2015). Viys'kova leksyka v romani R. Ivanychuka «Mal'vy» [Military vocabulary in R. Ivanichuk's novel «Mallows»]. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Philology*, 73, 169–172 [in Ukrainian].
2. Farion, I. D., Kun'ch, Z. J., Vasylyshyn, I. P., Mykytiuk, O. R., Mentynska, I. B. (2020). Terminolohichna aktualizatsiia ukrains'koi movnoi dijsnosti [Terminological actualization of the Ukrainian linguistic reality]. Lviv, Halytska Vydavnycha Spilka Publ. [in Ukrainian].
3. Heneral'nyy rehional'no anotovannyi korpus ukrayins'koyi movy [General regionally annotated corpus of the Ukrainian language]. GRAC. URL: <https://www.uacorporus.org/Kyiv/ua>.
4. Horodylovs'ka, H. (2016). Medychni termini yak skladova idiostylu Romana Ivanychuka [Medical terms as a component of Roman Ivanichuk's idiosyle]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'viv's'ka politekhnika». Seriya «Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi»* [Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series «Problems of Ukrainian Terminology»], 842, 115–119 [in Ukrainian].
5. Karpova, V. (1967). *Termin i khudozhnye slovo [The term and artistic word]*. Kyiv: Naukova dumka Publ. [in Ukrainian].
6. Kharchuk, L., Kunch, Z., Hnatyuk, M. (2023). Research of Medical Terms-substantives in O. Zabuzhko's Artistic Works on the Basis of the Text Corpus. *CEUR Workshop Proceedings*, 3396, 359–372 [in English].
7. Klymenko, N. F. (2009). Terminuvannya i determinuvannya v protsesakh intelektualizatsiyi suchasnoyi ukrayins'koyi movy [Termination and determination in the processes of intellectualization of the modern Ukrainian language]. *Studia Linguistica*, 3, 100–107 [in Ukrainian].
8. Kun'ch, Z. Y. (2023). Stylistychna rol' determinolohizmiv u skladi porivnyan' (na materialy povisti Bohdana Lepkoho «Motrya») [The stylistic role of determinologisms in the composition of comparisons (on the material of Bohdan Lepky's story "Motrya")]. *Alfred Nobel University Journal of Philology*, № 1 (25), 191–204. DOI: <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2023-1-25-14> [in Ukrainian].
9. Kun'ch, Z. Y. (2024). Determinuvannya yak chynnyk intelektualizatsiyi ukrayins'koho movnoho prostoru [Determination as a factor of intellectualization of the Ukrainian language space]. *Ukrayins'kyi smysl: zbirnyk naukovykh prats' [Ukrainian meaning: a collection of scientific papers]*. Popova I. S. (hol. red), 1, 86–94. DOI: <https://doi.org/10.15421/462409> [in Ukrainian].
10. Kun'ch, Z. Y. (2024). Determinuvannya yak dzherelo semantichnykh modifikatsiy [Determination as a source of semantic modifications]. *Wroclawska ukrainistyka. Lingua. litterae. Sermo II*. Siedlce: IKR[i]BL, 133–148 [in Ukrainian].
11. Kun'ch, Z. Y. (2024). Stylistychna rol' determinovanoyi leksyky v publitsystychnomu styli (na materialy statti Liny Kostenko «Humanitarna aura natsiyi, abo Defekt holovnoho dzerkala») [The stylistic role of deterministic vocabulary in journalistic style (based on the material of Lina Kostenko's article «The humanitarian aura of the nation, or the Defect of the main mirror»)]. *Alfred Nobel University Journal of Philology*, 1 (27), 206–219. DOI: <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2024-1-27-14> [in Ukrainian].
12. Kun'ch, Z. Y., Farion, I. D., Mykytiuk, O. R., Horodylovs'ka, H. P., Kharchuk, L. V. (2019). *Ukrayins'ka real'nist' kriz' pryzmu termina [Ukrainian reality through the prism of the term]*. L'viv: L'viv's'ka politekhnika Publ. [in Ukrainian].
13. Kun'ch, Z. Y., Nakonechna, H. V., Mykytiuk, O. R., Bulyk-Verkhola, S. Z., Tehlivets', Yu. V. (2018). *Teoriya termina: konkretyzatsiya leksyko-semantichnykh paradyhm: monohrafiya [Term theory: specification of lexical-semantic paradigms: monograph]* L'viv: Halyts'ka vydavnycha spilka Publ. [in Ukrainian].
14. Nakonechna, H. V. (2018). Terminolohizatsiya i determinolohizatsiya: stupin' opratsyuvannya y vektory rozvytku. [Terminologicalization and determinologicalization: the degree of development and vectors of development]. In Kun'ch, Z. J., Nakonechna, H. V., Mykytiuk, O. R., Bulyk-Verkhola, S. Z., Tehlivets', Yu. V. (2018). *Teoriia termina: konkretyzatsiya leksyko-semantichnykh paradyhm [Term theory: specification of lexical-semantic paradigms]* (s. 11–37). Lviv: Halytska Vydavnycha Spilka Publ. [in Ukrainian].
15. Panasyuk, K. (2018). Viys'kova terminolohiya v romani Yuriya Shcherbaka «Zbroya sudnoho dnia» [Military terminology in Yuriy Shcherbak's novel «Doomsday Weapons»]. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series «Problems of Ukrainian Terminology»*, 890, 66–69 [in Ukrainian].
16. Pihur, M. V. (2020). Determinolohizatsiya leksyky v khudozhn'omu teksti (na materialy tvoriv Liny Kostenko) [Determinologicalization of vocabulary in the artistic text (based on the works of Lina Kostenko)]. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VIII(65), 217, 59–61 [in Ukrainian].
17. Shevchenko, L. I. (2003). Kontsepty teorii intelektualizatsiyi literaturnoyi movy v konteksti rozvytku stylu masovoyi informatsiyi [Concepts of the theory of intellectualization of the literary language in the context of the development of mass information style]. *Aktualni problemy ukrainskoi lnhvistyky: teoriia i praktyka [Actual problems of Ukrainian linguistics: theory and practice]*, 7, 3–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apyl_2003_7_3 [in Ukrainian].
18. Slovnnyk.UA. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php> [in Ukrainian].
19. Tykha, L. (2004). Terminolohichna leksyka yak komponent metaforychnykh konstruktsey (na materialy poeziy Ivana Dracha) [Terminological vocabulary as a component of metaphorical constructions (based on Ivan Drach's poems)]. *Visnyk L'viv's'koho universytetu [Bulletin of Lviv University]*, 34, I, 493–498 [in Ukrainian].
20. Yatsenko, N. (2000). Viys'kova leksyka v istorychnykh romanakh Liny Kostenko [Military vocabulary in Lina Kostenko's historical novels]. *Dyvoslavo [Miraculous]*, 3, 517, 30–32 [in Ukrainian].